

نقش اورژانس اجتماعی

در حمایت از زنان بزه‌دیده

سمیرا سادات میرشفیعیان

سرشناسه	: میرشفیعیان، سمیرا سادات، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: نقش اورژانس اجتماعی در حمایت از زنان بزه‌دیده
مشخصات نشر	: تهران: نشر میزان، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری	: ۱۷۶ ص.
شابک	: 978-622-212-008-5
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: واژه‌نامه
موضوع	: سازمان بهزیستی کشور. اورژانس اجتماعی (۱۲۳) -- کارمندان و کارکنان -- نمونه پژوهی
موضوع	: زنان آسیب‌دیده -- ایران -- بهداشت روانی
موضوع	: Abused women-- Mental health--Iran--Case studies
موضوع	: زنان آسیب‌دیده -- ایران -- جرایم علیه -- نمونه پژوهی
موضوع	: Abused women-- Crimews against--Iran--Case studies
موضوع	: روان پزشکی اورژانس -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Psychiatric emergencies -- Iran -- Case studies
موضوع	: روان پزشکی اجتماعی -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Social Psychiatry -- Iran -- Case studies
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۸ م ۹ الف ۲۳/۶۶۲۶ HV
رده‌بندی دیویی	: ۳۶۲/۸۲۹۲۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۴۲۶۴۴۴

هرگونه تکثیر (اعم از چاپ، کپی، فایل الکترونیکی و...) از این اثر بدون اخذ مجوز از ناشر خلاف قانون بوده و پیگرد قانونی دارد.
لطفاً در صورت مشاهده، موارد را به شماره تلفن‌های ذیل اطلاع دهید.

۱۲۰۷

نشر میزان
نقش اورژانس اجتماعی
در حمایت از زنان بزه‌دیده
سمیرا سادات میرشفیعیان
چاپ اول: تابستان ۱۳۹۸
قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان
شماره: ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۲-۰۰۸-۵

دفتر مرکزی: خ شهید بهشتی، بعد از چهارراه سهروردی، خ کاووسی‌فر، کوچه نکبسا، پلاک ۳۲، تلفن ۸۸۵۴۹۱۳۱
فروشگاه مرکزی: خ انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، ابتدای خ فخررازی، پلاک ۸۳، تلفن ۶۶۴۶۷۷۷۰
واحد پخش و فروش: خیابان سمیه، بین مفتح و فرصت، پلاک ۱۰۴، تلفن ۸۸۳۴۹۵۲۹-۳۱
پست الکترونیکی: mizannasher@yahoo.com وب سایت: www.mizan-law.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ
الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ

«سورة حديد، آية ٢٥»

تقدیم به:

به نام خالق هستی
و به نام خدای من بر روی زمین، مادر
چه راست گفت فروغ فرخزاد که زنان بر لب نه و در دل آری دارند
آنان روح لطیفی همچون زن و ایستادگی از جنس مرد دارند
این کتاب تقدیم می‌شود به روح پر فتوح پدر بزرگوارم عشق اول هر
دختر
چراغ راه علم استاد ارجمند فرزانه دکتر عباس شیری
مادرم آنکه آفتاب مهرش در آستانه قلبم ابدیست
برترین نشر کتب حقوقی انتشارات حقوقی میزان
و تقدیم به زنان آسیب دیده کشور عزیزم ایران

تشکر و قدردانی

سپاس ایزد منان را که از روح خود در انسان دمید و تالیفات قدرت را در مظاهر و
آثار طبیعت نمایان گردانید. سپاس از روح پر فتوح پدر بزرگوارم سید مهدی
میرشفیعیان، این طفل نو پا با اشتیاق تمام در عرصه علم حقوق راه تورا ادامه
می‌دهد. بوسه بر دستان قانونگذار کشور عزیزم، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی
ایران، اداره کل بوزیستی و مرکز فوریت‌های اجتماعی (اورژانس اجتماعی) و تشکر از
استاد فرزانه ام دکتر عباس شیری و استاد معززم دکتر شادی عظیم‌زاده که در زمینه
نوشتار اولین منبع کتاب اورژانس اجتماعی هیچ کمکی را از من دریغ نکردند.

فهرست مطالب

پیشگفتار نویسنده	۱۳
بخش نخست: مرکز فوریت‌های اجتماعی	۱۹
فصل نخست: اورژانس اجتماعی و اقدامات آن	۲۲
مبحث اول: تعریف اورژانس اجتماعی و گستره مفهوم آن	۲۳
گفتار اول: اهداف اورژانس اجتماعی	۲۳
بند اول: کنترل و کاهش بحران‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی	۲۴
بند دوم: مداخلات تخصصی	۲۴
بند سوم: قضازدایی	۲۴
بند چهارم: مستند سازی در سازمان	۲۶
گفتار دوم: بخش‌های سازمان	۲۶
بند اول: مرکز مداخله در بحران	۲۶
بند دوم: پایگاه خدمات اجتماعی	۲۸
بند سوم: خط اورژانس اجتماعی، ۱۲۳	۲۸
بند چهارم: خدمات سیار اورژانس اجتماعی	۲۸
گفتار سوم: نحوه پذیرش و ترخیص زنان بزه‌دیده در سازمان	۲۸
بند اول: مراجعین خود معرف	۲۹
بند دوم: ارجاعی درون سازمانی	۲۹
بند سوم: ارجاعی برون سازمانی	۲۹
بند چهارم: ترخیص افراد و پیگیری پس از ترخیص	۲۹
مبحث دوم: زنان تحت حمایت سازمان و اعمال بزه علیه آنان	۳۰
گفتار اول: زنان در معرض آسیب و آسیب‌دیده اجتماعی	۳۰

۶ □ نقش اورژانس اجتماعی در حمایت از زنان بزه‌دیده

- بند اول: مبتلایان به اختلالات هویت جنسی ۳۱
- بند دوم: افرادی که خودکشی کرده یا قصد خودکشی دارند ۳۵
- بند سوم: معتادان ۳۸
- بند چهارم: قربانیان خشونت خانگی ۴۰
- بند پنجم: بیماران روانی مزمن ۴۲
- بند ششم: بی‌خانمان‌ها ۴۴
- بند هفتم: زنان فراری ۴۶
- بند هشتم: متقاضیان طلاق ۴۹
- بند نهم: زنان خیابانی ۵۰
- گفتار دوم: انواع خشونت علیه زنان بزه‌دیده ساکن در مناطق فرودست ۵۱
- بند اول: روسپیگری تحمیلی ۵۱
- بند دوم: خشونت جنسی ۵۴
- بند سوم: مزاحمت، تعرض و آزاررسانی به زنان در اماکن عمومی ۵۶
- بند چهارم: ازدواج اجباری ۵۸
- بند پنجم: خشونت فرهنگی ۵۹
- گفتار سوم: پیامدهای خشونت علیه زنان ۶۰
- بند اول: آسیب به سلامت روانی ۶۱
- بند دوم: عوارض ناگوار بر روی جنین و فرزندان ۶۲
- بند سوم: تمایل به خودکشی ۶۲
- بند چهارم: ساختاری شدن خشونت ۶۳
- بند پنجم: سایر پیامدهای خشونت علیه زنان ۶۵
- فصل دوم: تحلیل نظری اقدامات اورژانس اجتماعی در مقابل بزه‌دیدگان زن ۶۶**
- مبحث اول: ارائه خدمات سازمان براساس زمان‌بندی آسیب ۶۶
- گفتار اول: مداخله سازمان قبل از وقوع جرایم و آسیب‌های احتمالی ۶۷
- بند اول: شناسایی ۶۷
- بند دوم: آموزش و اعتماد سازی ۶۷

فهرست مطالب □ ۷

- بند سوم: حمایت‌های اجتماعی به منظور پیشگیری و کاهش جرایم ۶۷
- گفتار دوم: ارائه خدمات در زمان وقوع آسیب و جرایم ۶۸
- بند اول: حضور در محل آسیب ۶۸
- بند دوم: تهیه گزارش از آسیب‌دیدگی زنان ۶۹
- گفتار سوم: ارائه خدمات بعد از وقوع جرایم و آسیب ۶۹
- بند اول: پیشگیری و کاهش جرایم ۷۰
- بند دوم: توانمندسازی زنان آسیب‌دیده ۷۱
- مبحث دوم: کارکردهای سایر نهادهای حمایتی با اورژانس اجتماعی ۷۲
- گفتار اول: مراکز ارجاع‌دهنده به اورژانس اجتماعی ۷۳
- بند اول: سامان‌سراها ۷۳
- بند دوم: پلیس ۷۶
- بند سوم: کمپ ترک اعتیاد ۷۷
- گفتار دوم: مراکز ارجاع‌پذیر از اورژانس اجتماعی ۷۸
- بند اول: خانه سلامت ۷۸
- بند دوم: خانه امن ۷۹
- بند سوم: مراکز توانبخشی ۸۰
- بند چهارم: مراکز بازپروری ۸۱
- بند پنجم: بیمارستان اعصاب و روان ۸۲
- گفتار سوم: سیاست جنایی اورژانس اجتماعی با سایر نهادهای حمایتی ۸۳
- بند اول: اورژانس اجتماعی و حلقه ارتباطی با خانواده ۸۵
- بند دوم: اورژانس اجتماعی و حلقه ارتباطی با پلیس ۸۶
- بند سوم: اورژانس اجتماعی و حلقه ارتباطی با بهزیستی ۸۷
- بند چهارم: اورژانس اجتماعی و حلقه ارتباطی با مددکاری، روانشناسی و روانپزشکی ۸۹
- بند پنجم: اورژانس اجتماعی و حلقه واسط نهادهای دولتی و غیردولتی همچون خیریه ۸۹

بخش دوم - تبیین نقش اورژانس اجتماعی در حمایت از

بزه‌دیدگان زن ساکن در مناطق فرودست شهر تهران ۹۱

فصل اول: طرح پژوهش آماری ۹۲

مبحث اول: روش‌شناسی پژوهش ۹۲

۱- داده‌ها، ابزار گردآوری اطلاعات و روش‌های انجام پژوهش: ۹۲

گفتار اول: روش جمع‌آوری داده‌های میدانی ۹۳

گفتار دوم: روش تجزیه و تحلیل داده‌های میدانی ۹۳

مبحث دوم: معرفی جامعه آماری، متغیرها ۹۵

گفتار اول: کمیت و کیفیت ۹۵

گفتار دوم: تعریف عملیاتی متغیرها ۹۵

بند اول: متغیرهای مستقل ۹۵

۱- مرکز مداخله در بحران: ۹۵

۲- حمایت‌های آموزشی - فرهنگی: ۹۶

۳- حمایت‌های اقتصادی - رفاهی: ۹۶

۴- حمایت‌های اجتماعی - محیطی: ۹۶

۵- حمایت‌های بهداشتی - درمانی: ۹۶

بند دوم: متغیرهای وابسته ۹۷

۱- بزه‌دیدگان مناطق فرودست: ۹۷

۲- بزه‌دیدگان خشونت معنوی: ۹۷

۳- بزه‌دیدگان خشونت فرهنگی: ۹۷

۴- بزه‌دیدگان خشونت جسمی: ۹۷

۵- بزه‌دیدگان خشونت اقتصادی: ۹۸

فصل دوم: تحلیل و توصیف یافته‌ها ۹۹

مبحث اول: تحلیل آماری یافته‌های پژوهش ۹۹

فهرست مطالب □ ۹

گفتار اول: یافته‌های پیمایشی مربوط به سازمان اورژانس اجتماعی و نهادهای حمایتی مرتبط.....	۹۹
بند اول: جدول و نمودار شماره (۱) میزان تأثیر مداخله اورژانس در مقابل زنان بزه‌دیده.....	۱۰۰
بند دوم: جدول و نمودار شماره (۲) علت تشکیل اورژانس در مناطق فرودست شهر تهران.....	۱۰۱
بند سوم: جدول و نمودار شماره (۳) ارائه خدمات اقتصادی و اجتماعی سازمان در کاهش بزه‌دیدگی زنان.....	۱۰۲
بند چهارم: جدول و نمودار شماره (۴) ارائه خدمات مشاور حقوقی، روانپزشکی، درمانی و مددکاری در سلامت زنان.....	۱۰۳
بند پنجم: جدول و نمودار شماره (۵) مشارکت سایر نهادها به همراه سازمان در حمایت از زنان.....	۱۰۴
بند ششم: جدول و نمودار شماره (۶) بزه‌دیدگان زن تحت حمایت سازمان.....	۱۰۵
بند هفتم: جدول و نمودار شماره (۷) پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی از دیدگاه کارکنان.....	۱۰۶
گفتار دوم: جداول و نمودارهای بزه‌دیدگان زن تحت حمایت سازمان.....	۱۰۷
بند اول: جدول و نمودار شماره (۱) اطلاعات فردی بزه‌دیدگان زن (سن).....	۱۰۷
بند دوم: جدول و نمودار شماره (۲) اطلاعات فردی بزه‌دیدگان زن (تحصیلات).....	۱۰۸
بند سوم: جدول و نمودار شماره (۳) نحوه آشنایی بزه‌دیدگان زن با سازمان.....	۱۰۹
بند چهارم: جدول و نمودار شماره (۴) میزان رضایت بزه‌دیدگان از عملکرد سازمان.....	۱۱۰
بند پنجم: جدول و نمودار شماره (۵) علل مراجعه بزه‌دیدگان زن به اورژانس اجتماعی.....	۱۱۱

۱۰ نقش اورژانس اجتماعی در حمایت از زنان بزه‌دیده

- بند ششم: جدول شماره (۶) اطلاعات تحلیلی رابطه آشنایی با سازمان و سن بزه‌دیدگان ۱۱۲
- بند هفتم: جدول شماره (۷) اطلاعات تحلیلی سن بزه‌دیدگان و رضایت از سازمان ۱۱۲
- بند هشتم: جدول شماره (۸) اطلاعات تحلیلی تحصیلات بزه‌دیدگان و شناسایی سازمان ۱۱۳
- بند نهم: جدول شماره (۹) اطلاعات تحلیلی تحصیلات بزه‌دیدگان و رضایت از سازمان ۱۱۳
- بند دهم: جدول شماره (۱۰) رابطه سوالات مربوط به سن و تحصیلات با اطلاعات دموگرافیک ۱۱۴
- گفتار سوم: بررسی فرضیه‌های پژوهش ۱۱۴
- بند اول: فرضیه اول، نقش اورژانس اجتماعی در حمایت از بزه‌دیدگان زن ۱۱۴
- بند دوم: فرضیه دوم، علل تشکیل اورژانس اجتماعی در مناطق فرودست شهر تهران ۱۱۵
- بند سوم: فرضیه سوم، مؤثرترین راهکار اورژانس اجتماعی برای جلوگیری از بزه‌دیدگی ۱۱۵
- مبحث دوم: توصیف جرم‌شناختی یافته‌های پژوهش ۱۱۶
- گفتار اول: مؤلفه‌های مؤثر در علل مراجعه زنان به اورژانس اجتماعی ۱۱۶
- بند اول: فقر ۱۱۶
- بند دوم: بی‌سرپرستی و بدسرپرستی ۱۱۸
- بند سوم: اعتیاد ۱۱۹
- بند چهارم: طلاق ۱۲۰
- بند پنجم: تکدی‌گری ۱۲۳
- بند ششم: اختلالات هویت جنسی ۱۲۴
- بند هفتم: خودکشی زنان ۱۲۶
- گفتار دوم: کیفیت حمایت اورژانس اجتماعی از زنان مراجعه‌کننده ۱۲۸
- بند اول: مصاحبه عمیق با مددکاران اورژانس اجتماعی ۱۲۸

فهرست مطالب □ ۱۱

بند دوم: مصاحبه عمیق با روانشناس	۱۳۰
بند سوم: مصاحبه عمیق با مشاور حقوقی اورژانس اجتماعی.....	۱۳۱
گفتار سوم: کارکردهای اورژانس اجتماعی پس از ترخیص بزهدیدگان	۱۳۱
بند اول: مصاحبه عمیق با کارکنان خط ۱۲۳.....	۱۳۲
بند دوم: مصاحبه عمیق با کارکنان گشت سیار	۱۳۳
بند سوم: مصاحبه با زنان تحت پوشش و ترخیص شده از سازمان.....	۱۳۷
بند چهارم: نمودار تحلیل کیفی نقش اورژانس قبل، حین و پس از آسیب.....	۱۳۹
گفتار چهارم: کاهش و پیشگیری از بزهدیدگی زنان از منظر رهیافت‌های جرم‌شناسی	۱۴۰
بند اول: رهیافت پیشگیری وضعی.....	۱۴۰
بند دوم: رهیافت پیشگیری اجتماعی	۱۴۳
بند سوم: رهیافت پیشگیری مرحله سوم از جرم.....	۱۴۶
نتیجه‌گیری.....	۱۴۹
پیوست‌ها.....	۱۵۳
فهرست منابع.....	۱۵۹
منابع فارسی	۱۵۹
منابع انگلیسی.....	۱۶۸
واژه‌نامه انگلیسی به فارسی	۱۷۱